

Ravinneneutraali talli on hevostalli, jossa ravinteet hyödynnetään tehokkaasti ja taloudellisesti ihminen, hevonen ja ympäristö huomioon ottaen. Ravinteiden kiertäystä tehostamalla voidaan säästää rahaa ja vähentää ympäristöön kohdistuvia päästöjä. Vastuullinen toiminta parantaa myös hevosalan imagoa ja luo alalle uusia mahdollisuuksia.

Kuvaa klikkaamalla löydät tietoa ympäristöystävällisistä ratkaisuista, esimerkiksi lantahuoltoon ja lannan hyödyntämiseen liittyen. Lisäksi kannattaa tarkistaa tallin sijaintikunnan kuntakohtaiset ohjeet (esim. ympäristö- ja rakentamistapaohjeet) sekä ajantasainen lainsäädäntö.

Tämä esite on toteutettu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Ravinneneutraali kunta -hankkeessa yhdessä yhteistyötahojen kanssa. Toivomme, että löydät esitteestä tietoa ja ideoita oman tallisi tarpeisiin. RANKU-hankkeesta lisää: www.ymparisto.fi/ranku.

Ravinneneutraali hevostalli

1. Hevostalli

Tallitilojen rakentamiseen ja/tai olennaiseen muuttamiseen haetaan rakennuslupa kaupungin/kunnan rakennusvalvonnasta. Jos rakentaminen tapahtuu suunnittelutarvealueella, rakennuslupamenettelyssä on huomioitava erityiset rakennusluvan edellytykset. Kunnan viranomainen tekee myös tämän laajennetun rakennuslupaharkinnan ([Hevoset ja kunta 2017, s. 51](#)).

Tallitoimija on ympäristölupavelvollinen, kun tilalla on 60 hevosta. Ympäristölupa on lisäksi oltava, jos toiminnasta saattaa aiheutua vaaraa ympäristön pilaantumisesta ([527/2014, www.finlex.fi](#)) tai kohtuutonta haittaa naapureille.

Tallirakennuksessa noudatetaan eläinsuojelulainsäädännön ja hevosten suojelusta annetun asetuksen ([588/2010, www.finlex.fi](#)) vaatimuksia, jotka määrittelevät mm. hevosten pidolle hyväksyttävät vähimmäismitat ja -arvot. Rakenteiden suunnittelussa ja toteutuksessa kiinnitetään erityistä huomiota kosteusvaurioiden ennaltaehkäisyyn ja rakennuksen ilmastointiin. Toimivat rakenteet kestävät pitkään ja tallin ilmanlaatu pysyy hyvänä.

Lisätietoa:

www.hippolis.fi/lainsaadanto/talli_2014/ ja

www.hippolis.fi/lainsaadanto/hevosten_pittoa_ja_talleja_koskeva_lainsaadanto/

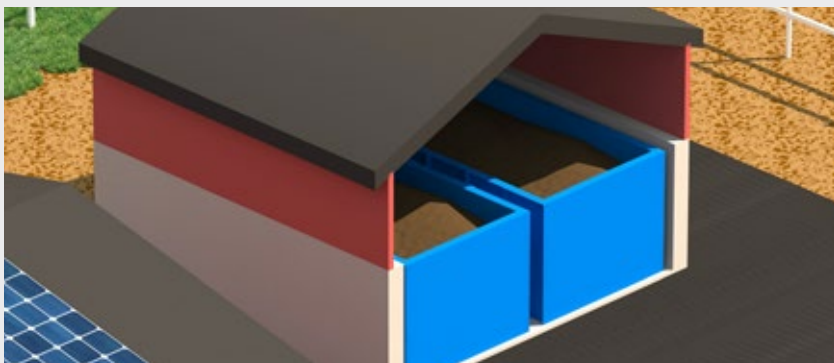
2. Hevonen

Hevosen ruokinta toteutetaan siten, että ruokinta vastaa hevosen tarpeita. Tällöin ravintoaineiden hyväksikäyttö on mahdollisimman tehokasta.

Hevonen voidaan teurastaa elintarvikkeena käytettäväksi jos vastaanottava asianmukainen teurastamo löytyy. Edellytyksenä on, että hevosella on tunnistasiakirja mukana ja että hevosta ei ole lääkitty elintarvikekäyttöä rajoittavilla aineilla (www.hevostietokeskus.fi).

Hevosen lopetuksen tai sen kuoleman kohdatessa omistaja tai tallinpitäjä huolehtii ruhon asianmukaisesta hävittämisestä. Ruho toimitetaan eläinjätteen käsittelylaitokselle. Hevosen saa myös haudata haja-asutusalueelle tietyin edellytyksin. Jos hevonen haudataan, kunnaneläinlääkäriltä varmistetaan etukäteen, onko suunniteltu hautapaikka mahdollinen (www.evira.fi).

◀ PALAA ETUSIVULLE

3. Lanta

Hevoslannan ravinnepitoisuudet vaihtelevat mm. käytetystä kuivikkeesta, son-ta-kuivike-suhteesta ja ruokinnasta riippuen. Lantahuolto järjestetään asianmukaisella tavalla, jotta ravinteita ei huuhtoudu ympäristöön. Ravinteiden huuhtoumista ennal-taehkäistään esim. toimivilla lannan varastointi- ja käsittelyratkaisuilla sekä tarhojen siivouksella. Lantahuollon keskeisimmät vaatimukset on esitetty nitraattiasetuksessa (1250/2014, www.finlex.fi).

Hevoslanta hyödynnetään ensisijaisesti lannoitusaineena kasvituotannossa. Kom-postointia voidaan käyttää lannan jatkokäsittelyn helpottamiseksi, ja myös biokaasu-tus on mahdollinen lannasta saatavaa hyötyä lisäävä keino. Vaikka hevoslannan polttoa koskevat määräykset helpottuivat, poltto ei todennäköisesti ole kannattava ratkaisu yksittäisen tallin energiantuotannossa. Hevoslannan käyttö lannoitteena ja maanparannusaineena on ravinteiden kierrätyksen ja ympäristön kannalta parempi ratkaisu. Lisätietoa: <http://envitecpolis.fi/helmet/tietopankki/ravinteidenhyodyntaminen/>

Lannan peltoleivityksestä on säädetty [nitraattiasetuksessa 1250/2014](http://www.finlex.fi). Pellolle levitet-ävistä lannasta teetetään lanta-analyysi viiden vuoden välein. Lannan taulukkoar-vojen mukaan hevoslannassa on kokonaisfosforia 0,5 kg/m³, liukoista typpeä 0,4 kg/m³ ja kokonaistyppeä 2,6 kg/m³ (1250/2014, liite 2, www.finlex.fi).

Lannan peltokäyttö perustuu lannoitus suunnitelmaan, jossa huomioidaan mm. lohkon ravinnetila, sijainti ja viljeltävä kasvi. Lisäksi huomioidaan [ympäristökorvauksen](http://www.finlex.fi) ehdot sekä ns. [täydentävät ehdot](http://www.finlex.fi) (ympäristökorvausjärjestelmään sitoutuneilla). Lannan käyttö lisää pellon orgaanisen aineksen määrää ja parantaa maan kasvukuntoa. Lan-nan orgaaninen aines parantaa myös maan rakennetta.

Katso lisätietoja kohdista lantala ja kuivikkeet.

4. Lantala

Tallilla on tiivispohjainen lantava-rasto esim. asfaltti- tai betonipohja-rakenne, joka estää valumavesien pääsyn ympäristöön. Lantalan tulee olla riittävän tilava 12 kk:n aikana syntyvän lantamäärän varastoin-tiin. Tietyin ehdoin lantaa voidaan varastoida myös esimerkiksi siir-tolavalla. Siirtolavan tulee olla ka-toksessa tai peitettynä peitteellä ([Hevoset ja kunta 2017, s. 66](http://www.hevoset.fi)).

Lantalan kattamisvaatimus koskee 1.4.2015 jälkeen toteutettavia rakennushankkeita. Mikäli vanhempiin lantavarastoihin tehdään perusparannuksia tai laajennuksia, voi-daan näidenkin osalta vaatia niiden kattamista.

Lantala mitoitetaan eläinpaikkojen perusteella siten, että tilaa varataan hevosta (> 150 cm) kohti 17 m³, ponia (120-150 cm) kohti 12 m³ ja pienponia (<120 cm) kohti 8 m³. (1261/2015, liite 1, www.finlex.fi). Lannan kuormaamista varten tulee olla ko-vapohjainen alusta, joka kestää koneiden painon ja mahdollistaa varisseen lannan talteen keräämisen.

Tallin yhteydessä oleva lantavarasto voi olla 12 kk:n varastointitilavaatimusta pienempi jos:

- Lantaa siirretään riittävän kokoiseen lantavarastoon, esim. yhteislantalaan
- Lantaa luovutetaan viljelijälle välittömään hyötykäyttöön tai asetuksen (1250/2014, www.finlex.fi) mukaisella tavalla varastoitavaksi
- Lantaa luovutetaan hyödyntäjälle, jolla on ympäristönsuojelulain nojalla myönnetty lupa lannan vastaanottoon
- Lantaa myydään tallilta pakattuna (edellyttää Eviran laitoshyväksyntää)
- Lantaa muodostuu enintään 25 m³
- Pihatton kestokuivikepohja voidaan ottaa huomioon osana lantavarastoa
- Samana laidunkautena laitumelle jäävä lanta voidaan ottaa huomioon mitoituksessa ([Hevoset ja kunta 2017, s. 66](http://www.hevoset.fi))

Katso lisätietoja kohdista lanta ja kuivikkeet.

Valumavesien pääsy pinta- ja pohjavesiin estetään aina. Luovutusta/käsittelyä odot-tava lanta varastoidaan tiivispohjaisella esim. katetulla tai peitetyllä siirtolavalla. Mah-dollisesta lannan luovutuksesta tehdään kirjallinen sopimus.

Sopimuksen laatimisessa voidaan hyödyntää [TEHO Plus-hankkeen lannaluovutus sopimuksen lomakepohjaa](http://www.hevoset.fi).

◀ PALAA ETUSIVULLE

5. Kuivikkeet

Kuivikkeena hyödynnetään uusiutuvia materiaaleja esim. olki ja hamppu. Kuivikkeen valinnassa kiinnitetään huomiota myös lannan hyödyntämismahdollisuuksiin peltoja/tai puutarhaviljelyssä. Pellettimuodossa olevien kuivikkeiden käyttö on yleistynyt niiden helppokäyttöisyyden vuoksi. Oljen, olkipellettien ja hampupellettien käyttö kuivikkeena voi aiheuttaa ongelmia siksi, että hevoset saattavat syödä niitä.

Tallin sisäilman laadun kannalta on tärkeää, että käytettävä olki on korjattu riittävän kuivana ja että se ei sisällä haitallisia itiöitä eikä pölyä. Tallin hyvä ilmanlaatu on tärkeä sekä hevosen että hoitajan terveyteen vaikuttava tekijä.

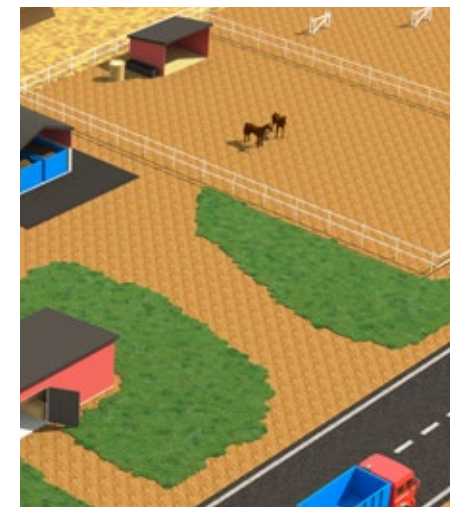
Sahanpuru, kutterinlastu ja puupelletit ovat lannan jatkokäytön kannalta ongelmallisia, sillä puupohjainen kuivike kuluttaa hajotessaan typpeä ja hajoaa hitaasti. Siksi purulantaa ei yleensä haluta ottaa vastaan peltojen lannoitteeksi.

Turpeella on hyvät kuivike- ja jälkikäyttöominaisuudet, mutta ongelmana ovat sen korjuun aiheuttamat vesistö- ja muut ympäristövaikutukset.

Katso lisätietoa kohdista lanta ja lantala.

6. Tarhat

Hevosten ulkoilualueet sijoitetaan niin, että pohjavesille ei aiheudu pilaantumisvaaraa ja että vaikutus pintavesiin on mahdollisimman vähäinen. Ulkoilualueet puhdistetaan säännöllisesti siten, että sonta ja syömätön rehu poistetaan kasvipeitteettömistä tarhoista.

Tarhojen sijoittamisessa huomioidaan riittävä suojaetäisyys vesistöön ja valtaojaan. Vesistöön ja valtaojaan viettävät rinteet tulee jättää ulkotarhan ulkopuolelle. Ulkoilualueen pohjan tulee olla sään kestävä. Tarha-alueen kuivatuksesta huolehditaan toimivalla ojituksella. Mikäli vesi jää tarhan pinnalle, eikä pääse kulkeutumaan salaajiin, tarha kunnostetaan. Lisätietoa: [Hevoset ja kunta 2017, s. 68](#).

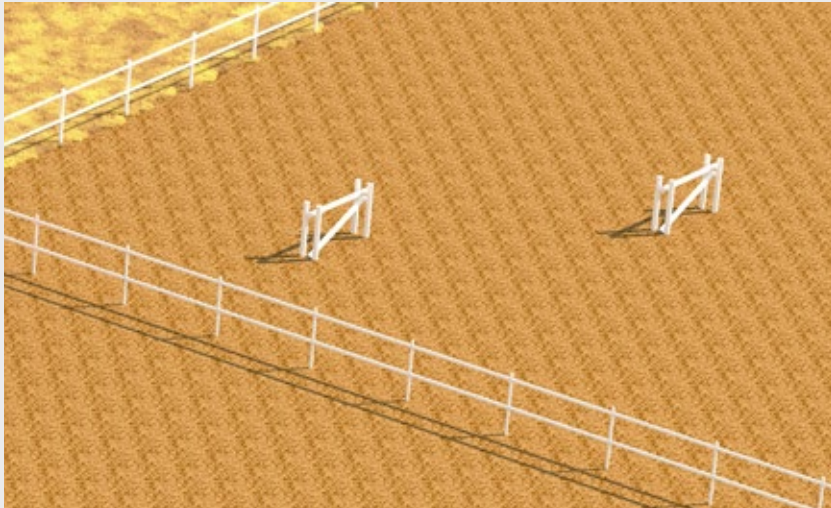
Hevosten jaloittelualueet eivät saa sijaita pohjavesialueella, tulvanalaisella alueella, alle 50 m:n etäisyydellä vesistöstä tai talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä, eivätkä alle 25 m:n etäisyydellä valtaojasta tai norosta. Sijoittamiseen liittyvät määräykset koskevat nitraattiasetuksen voimaantumisen jälkeen (1.4.2015) tehtyjä rakennushankkeita ([Hevoset ja kunta 2017, s. 68](#)) ja ([1250/2014, www.finlex.fi](#)).

Pintamateriaalina käytetään turvallisia ja taloudellisia ratkaisuja esim. hake/sahanpuru hiekan seassa. Käytöstä poistetuista pintamateriaaleista hiekka ja hake/sahanpuru voidaan hyödyntää esim. maanparannuksessa.

Kumia ja muovia sisältävä pintamateriaali on jätettä, jonka loppusijoitus on hankalampaa ja siitä aiheutuu kustannuksia, kun massa viedään kaatopaikalle. Kumirouheesta voi vapautua myös haihtuvia orgaanisia yhdisteitä korkeassa lämpötilassa ja kumirouhepinnan suotovedet voivat sisältää myrkyllisiä ainesosia (<http://www.hevostietokeskus.fi>).

Ravinteiden huuhtoutumista vesistöihin voidaan vähentää myös valumavesien käsittelyllä (esim. kemiallinen puhdistus, laskeutusallas tai kosteikko). Laskeutusaltaaseen ja/tai kosteikkoon kertynyt orgaaninen aines voidaan käyttää pellolla maanparannukseen.

◀ PALAA ETUSIVULLE

7. Ratsastuskenttä

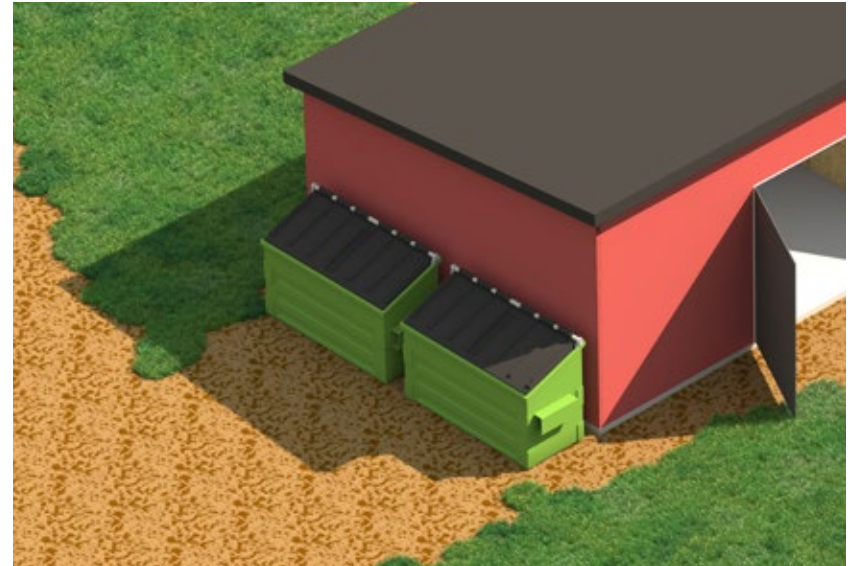
Hevosten ulkoilualueet sijoitetaan niin, että pohjavesille ei aiheudu pilaantumisvaaraa ja että vaikutus pintavesiin on mahdollisimman vähäinen. Kentän sijoittamisessa huomioidaan riittävä suojaetäisyys vesistöön ja valtaojaan. Lisäksi kannattaa tarkistaa kuntakohtaiset rakentamistapaohjeet ([Hevoset ja kunta 2017, s. 68](#)).

Lisätietoa: ([1250/2014](#), [www.finlex.fi](#)).

Hevosten jaloittelualueet eivät saa sijaita pohjavesialueella, tulvanalaisella alueella, alle 50 m:n etäisyydellä vesistöstä tai talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä eivätkä alle 25 m:n etäisyydellä valtaojasta tai norosta. Sijoittamiseen liittyvät määräykset koskevat nitraattiasetuksen voimaantulon jälkeen (1.4.2015) tehtyjä rakennushankkeita ([Hevoset ja kunta 2017, s. 68](#)).

Sonta poistetaan ratsastuskentältä riittävän usein. Pintamateriaalina käytetään turvallisia ja taloudellisia ratkaisuja esim. hake/sahanpuru hiekan seassa. Käytöstä poistetuista pintamateriaaleista hiekka ja hake/sahanpuru voidaan hyödyntää esim. maanparannuksessa.

Kumia ja muovia sisältävä pintamateriaali on jätettä, jonka loppusijoitus on hankalampaa ja siitä aiheutuu kustannuksia, kun massa viedään kaatopaikalle. Kumirouheesta voi vapautua myös haihtuvia orgaanisia yhdisteitä korkeassa lämpötilassa ja kumirouhepinnan suotovedet voivat sisältää myrkyllisiä ainesosia (<http://www.hevostietokeskus.fi>).

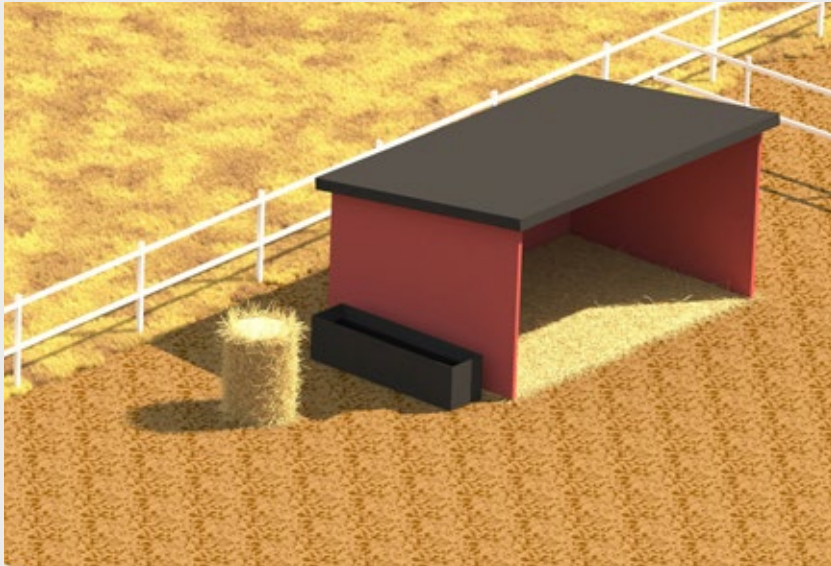

8. Jätepiste

Talleilla syntyviä jätteitä ovat mm. pilaantuneet rehut, hevosenkengät, rehusäkit, pailinarut- ja muovit. Lisäksi syntyy vaarallisia jätteitä esim. lamput, jäteöljyt ja lääkkeet, sekä erityisjätettä esim. neulat ja ruiskut. Jätteet lajitellaan paikallisen jätehuoltoyhtiön ohjeiden mukaan ja toimitetaan edelleen käsiteltäviksi.

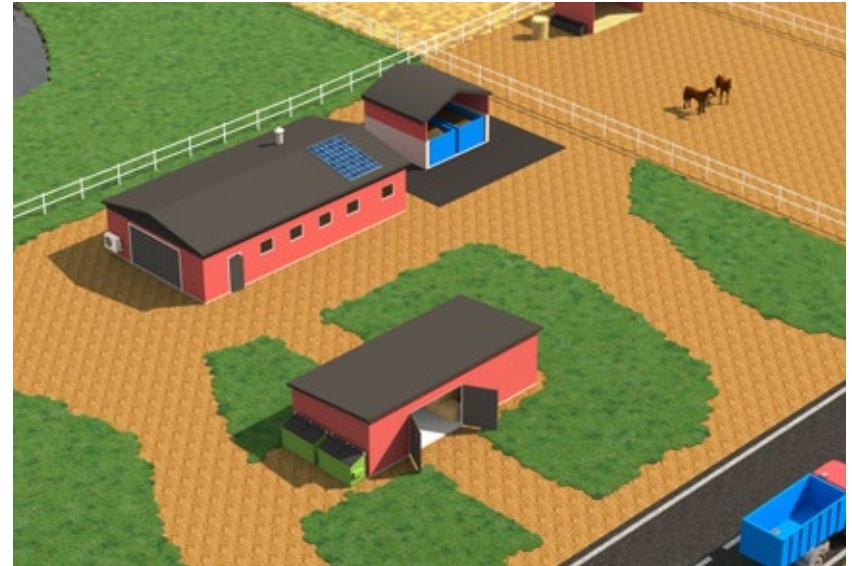
Biojätteet kompostoidaan, mikäli siitä ei aiheudu haittaa terveydelle tai ympäristölle. Omasta kunnasta ja paikallisesta jätehuoltoyhtiöstä kannattaa tarkistaa, onko alueella yrityksiä, jotka voivat hyödyntää tallilla syntyviä jätteitä.

Lannan käyttömahdollisuuksien ja ympäristönsuojelun kannalta on tärkeää, että lannan joukkoon ei laiteta muita jätteitä.

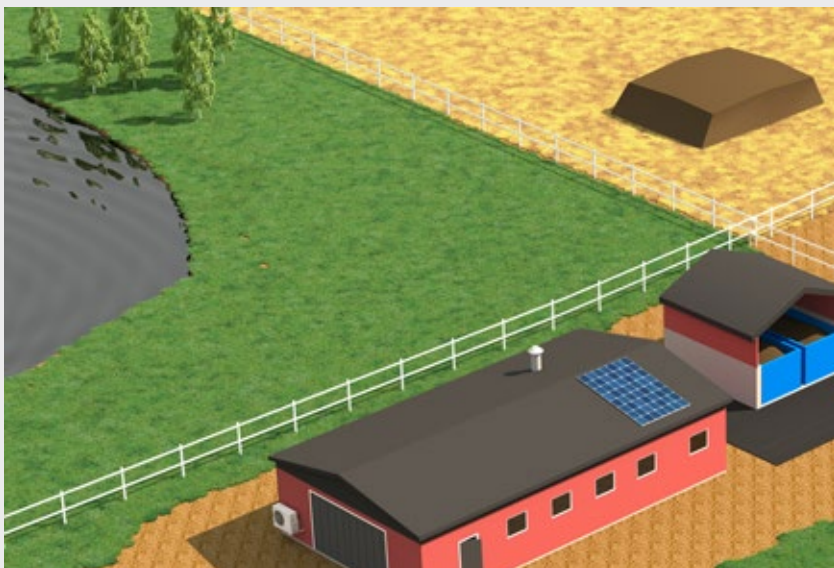
9. Tarhan/laitumen sääsuoja

Mikäli hevoset ovat valvonnan alla ja voidaan ottaa sisätiloihin sään niin vaatiessa, tarhoissa ja laitumella ei tarvita sääsuojaa. Mikäli sääsuoja on oltava, sellaiseksi riittää puusto tai kolmiseinäinen katos ([Hevoset ja kunta 2017, s. 38](#)). Sääsuojan toteuttamisessa voidaan hyödyntää kierrätysmateriaaleja esim. kierrätysshirsiä.

10. Kulkureitit

Kantavat pohjustetut ja ojitetut kulkureitit ovat turvallisia sekä ihmisille että hevosille. Puhdas (rehut) ja likainen (lanta) liikenne eriytetään, jotta voidaan parantaa tallihygieniaa.

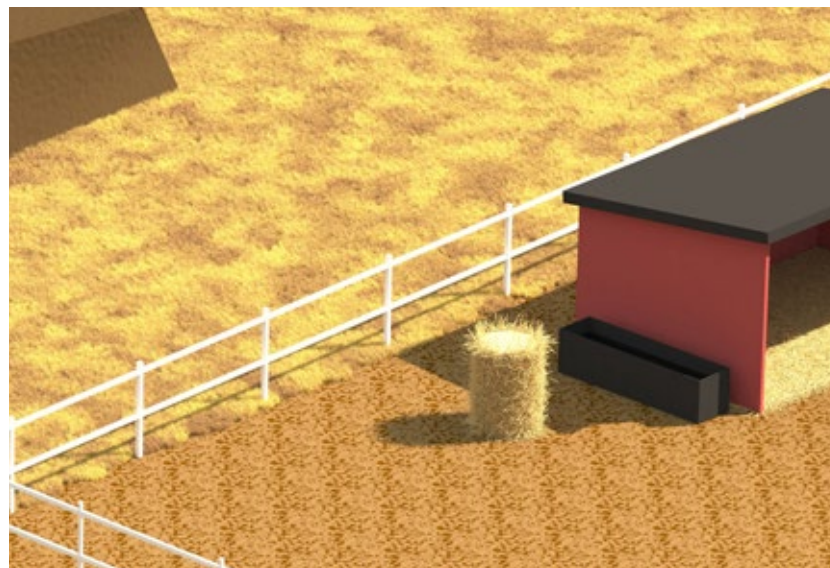

11. Laidun

Laidunnumina käytettävien peltolohkojen kasvukunnosta ja ojituksen toimivuudesta huolehditaan. Nurmet uudistetaan ja täydennyskylvetään tarvittaessa siten, että laitumen sadontuotto ja kasvipeitteisyys pysyvät hyvällä tasolla. Jos laitumella on pysyviä ruokintapaikkoja, niiden tulee olla katettuja ([Hevoset ja kunta 2017, s. 69](#)).

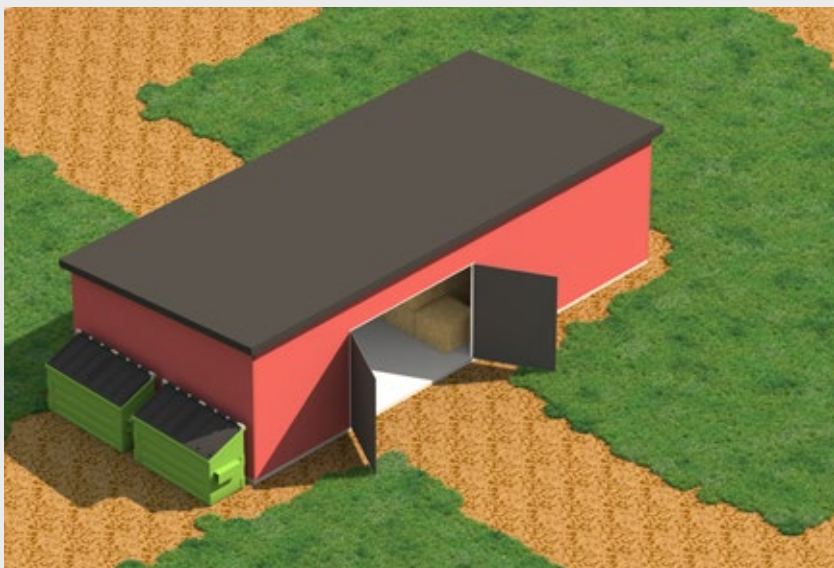
Laidunpaine (laidunkauden aikainen eläinmäärä tiettyä pinta-alaa kohti) sovitetaan sellaiseksi, että nurmikasvusto pysyy elinkelpoisena eikä kärsi liiasta syöttämisestä ja/tai tallautumisesta. Hevoset vaihdetaan toiselle laidunlohkolle, kun kasvusto on syöty lyhyeksi ja/tai se on tallautunut. Laidunkierron avulla voidaan säätää laidunpainetta. Ylilaiduntaminen heikentää maan rakennetta ja vähentää laitumen sadontuottokykyä.

Luonnonlaitumia laiduntamalla voidaan edistää luonnon monimuotoisuutta ja ylläpitää perinnemaisemia. Laidunpankin www.laidunpankki.fi avulla voi etsiä lisälaidunta eläimille ja sieltä löytyy myös [laiduntamissopimuslomake](#) hevosille. Luonnonlaitumilla ja suojaavyöhykkeillä kiinnitetään erityistä huomiota laidunpaineen mitoittamiseen. Lisäruokinta on usein näillä alueilla kiellettyä ja siksi laidun mitoitetään mieluummin liian suureksi kuin riittämättömäksi ([Hevoset ja kunta 2017, s. 69](#)).

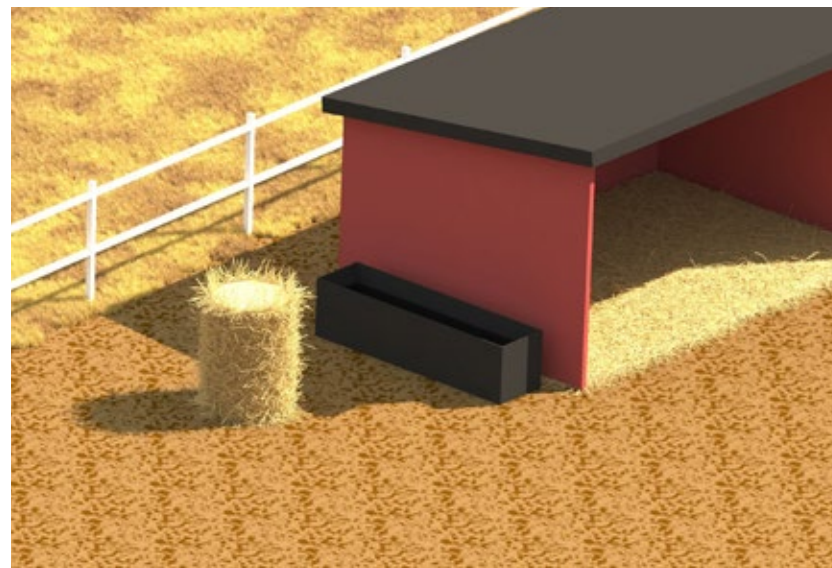
12. Rehut

On erittäin suositeltavaa, että rehuja hankitaan samalta tilalta, minne lanta luovutetaan. Näin pienennetään hukkakaurariskiä ja ravinteet kiertävät tallilta peltoon ja pelloilta tallille. Huolellisella ja tarkoituksenmukaisella rehujen varastoinnilla sekä toimivilla ruokintakäytännöillä pienennetään rehuhävikkiä. Hevosien tarpeenmukainen ruokinta tehostaa rehujen ravinteiden hyväksikäyttöä ja alentaa ruokintakustannuksia.

13. Varastot

Rehujen, kuivikkeiden ja tallitarvikkeiden varastointiin varataan riittävästi varastotilaa. Rehujen ja kuivikkeiden tarkoituksenmukainen varastointi vähentää hävikkiä ja kustannuksia sekä säästää työtä.

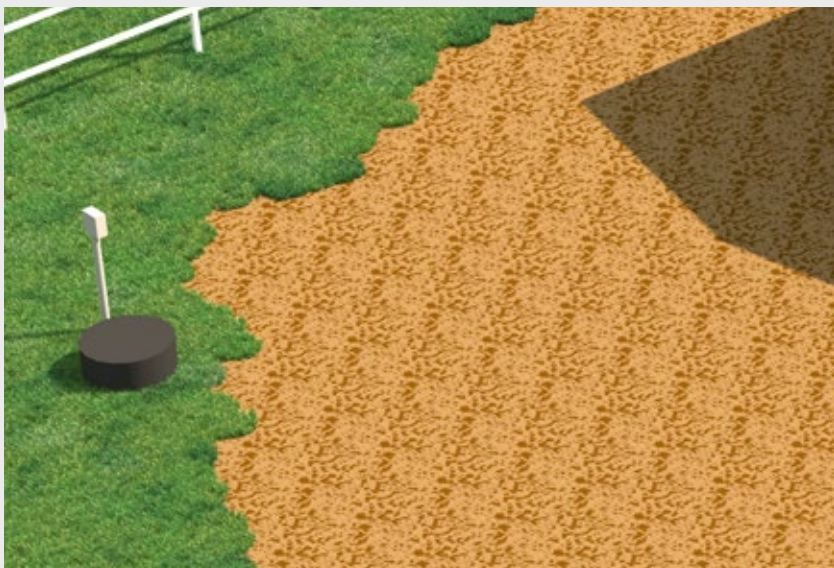

14. Vesipiste

Hevosen veden tarpeeseen vaikuttavat monet asiat, mutta riittävä veden saanti on ehdottoman tärkeää hevosen nestetasapainon säätelyn ja ruoansulatuselimistön toiminnan kannalta. Automaattisia juomakuppeja käytettäessä on varmistettava niiden toimivuus, turvallisuus hevosille ja että veden virtausnopeus on riittävä (www.hevostietokeskus.fi/index.php?tid=228).

Järkevä nuukuus veden käytössä säästää vesivaroja ja rahaa. Talleilla voidaan säästää vettä esim. jalkojen jäähtäyksessä käytettävien tihkuletkujen tai kylmätyynyjen avulla. Ratsastuskenttien kasteluun voidaan käyttää rakennusten katoilta pintavesialtaaseen johdettua sadevettä.

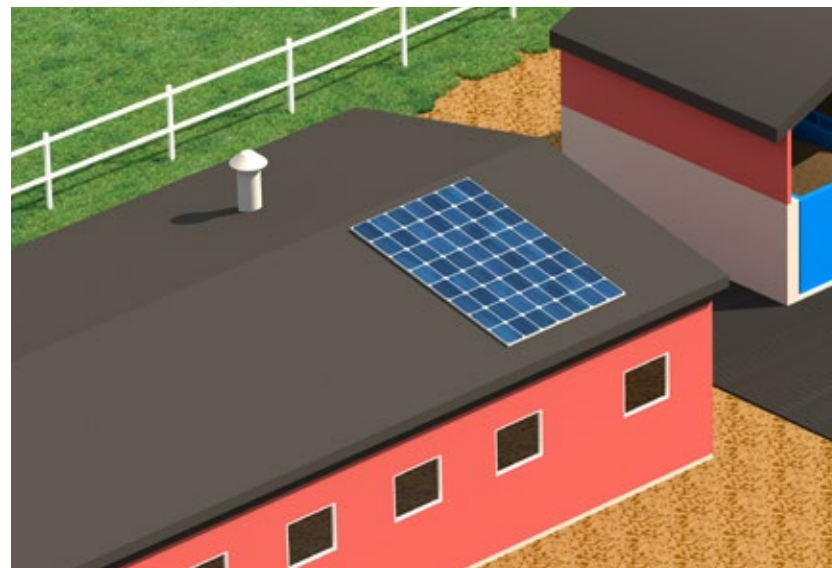

15. Jätevesijärjestelmä

Hevosten pesupaikasta, tallitilojen pesusta, sosiaalityötilojen pesu- ja käymälävesistä sekä muusta tallitoiminnasta syntyneet jätevedet ohjataan ensisijaisesti yleiseen jätevesiverkostoon. Eläinten ulosteita tai virtsaa ei johdeta jätevesien joukkoon. Jos jätevesien ohjaaminen yleiseen jätevesiverkostoon ei ole mahdollista, jätevedet käsitellään toimivalla kiinteistökohtaisella järjestelmällä, joka hyväksytään rakennusluvan tai toimenpideluvan yhteydessä ([Hevoset ja kunta 2017, s. 52](#)).

Lisätiedot: <https://vesiensuojelu.fi/jatevesi/etusivu/lainsaadanto-pahkinankuoressa/>

Kuntakohtaiset ohjeet kannattaa tarkistaa oman kunnan ympäristöviranomaiselta.

16. Lämmitysjärjestelmä ja lämpöenergia

Energiantuotannolla on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Energian säästön ohella suositaan uusiutuvien energialähteiden käyttöä (esim. uusiutuvalla energialla tuotettu sähkö). Energiatehokkaita ratkaisuja löytyy myös mm. lämmön talteenottoon lantalasta ja kuivikepatjasta.

Lisätietoa: <http://envitecpolis.fi/helmet/tietopankki/lammon-talteenotto/>

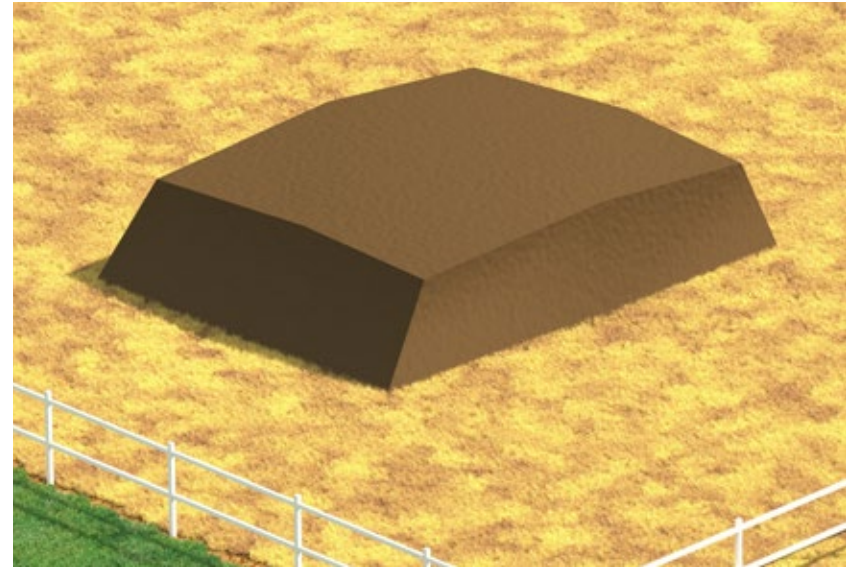
Vaikka hevosenlannan polttoa koskevat määräykset helpottuivat, poltto ei todennäköisesti ole kannattava ratkaisu yksittäisen tallin energiantuotannossa. Hevosenlannan käyttö lannoitteena ja maanparannusaineena on ravinteiden kierrätyksen ja ympäristön kannalta parempi ratkaisu.

Lisätietoa: <http://envitecpolis.fi/helmet/tietopankki/polto-ja-pyrolyyssi/>

17. Ilmastointi

Toimiva tallin lämpötilan säätö ja -rakenneratkaisut säästävät energiaa. Viileässä tilassa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että tallissa ei ole vetoa ja että ilma on riittävän kuivaa.

18. Lantapatteri eli auma

Omalla tallilla syntynyttä lantaa ei voida varastoida aumassa ilman poikkeuksellista syytä, vaan tallilla tulee olla lantala. Poikkeustilanteeksi voidaan määritellä työtekniset syyt tai hygieeninen syy. Komposti voidaan sijoittaa vain tiivispohjaiselle alustalle, mutta jälkikypsytyks voidaan tehdä aumassa.

Aumattavan materiaalin kuiva-ainepitoisuuden on oltava vähintään 30 % ja auman perustaminen edellyttää ilmoitusta kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle. Ilmoitus tulee tehdä 14 vrk ennen auman perustamista ([Hevoset ja kunta 2017, s. 67](#)). Tarkempia aumaamiseen liittyviä ohjeita löytyy auma-ilmoituslomakkeesta ja nitraattiasetuksesta [1250/2014](#). [Auma-ilmoituslomake \(6029\)](#) löytyy edellisestä linkistä ilmoituslomakkeet -otsikon alta.

Lannan kompostointi vähentää taudinaiheuttajien ja rikkakasvien siemenien määrää. Lanta voidaan kompostoida tiivispohjaisella alustalla tai muutoin käytetään vesitiivistä toteutusta. Ammattimainen lannan kompostointi edellyttää ympäristöluvan hakemista. Ympäristölupiin liittyvissä asioissa ota yhteyttä oman kuntasi ympäristöviranomaiseen tai aluehallintovirastoon.

19. Lannan luovutus

Jos omalla hevosatilalla ei ole lannan levitysalaa riittävästi, lanta luovutetaan lähialueen viljelijöille ja/tai muulle mahdolliselle hyödyntäjälle, joko suoraan hyödynnettäväksi tai tiivispohjaiseen varastoon. Luovutusta/käsittelyä odottava lanta varastoidaan tiivispohjaisella alustalla esim. katetulla tai peitetyllä siirtolavalla. Lannan luovutuksesta tehdään kirjallinen sopimus. [TEHO Plus -hankkeen lannanluovutus sopimuksen lomaketta](#) voidaan hyödyntää sopimus pohjana lannanluovutuksessa. Hevosentantaa voivat vastaanottaa esim. viljelijät, viherrakentajat tai mullan valmistajat. Lantaa vastaanottavien tahojen kanssa kannattaa sopia mm. siitä että:

- Milloin lanta toimitetaan
- Kuka lannan toimittaa
- Mitä kustannuksia aiheutuu ja kuka maksaa
- Kuka huolehtii lanta-analyysin teettämisestä
- Jos lantaa luovutetaan viljelijälle, kannattaa selvittää rehun hankintamahdollisuutta samalta tilalta, minne lanta luovutetaan. Näin voidaan vähentää hukkakauran leviämiskä ja tehostaa paikallista ravinteiden kierrätystä.

Lisätietoa lannan luovutuksesta: [Hevoset ja kunta 2017, s. 67.](#)

Katso lisätietoa kohdasta lanta ja kuivikkeet.

20. Luonnonvedet

Vesistöt, pohjavesialueet ja valtaajat

Lannan varastointitiloja, hevosten jaloittelualueita ja ruokinta- ja juottopaikkoja ei saa nitraattiasetuksen mukaan ([1250/2014](#)) sijoittaa pohjavesialueelle, tulvanalaisella alueella, alle 50 m:n etäisyydelle vesistöstä tai talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä. Eikä myöskään alle 25 m:n etäisyydellä valtaojasta tai norosta. Sijoittamiseen liittyvät määräykset koskevat nitraattiasetukset voimaan tulon (1.4.2015) jälkeen tehtyjä rakennushankkeita ([Hevoset ja kunta 2017, s. 68](#)).

Auma ilmoituksen ohjeesta löytyy lanta-auran sijoittamiseen liittyviä ohjeita. [Auma ilmoitus](#) löytyy edellisestä linkistä ilmoituslomakkeen otsikon alta.

Peltojen kasvukunnon ylläpitämiseksi huolehditaan valta- ja muiden ojien kunnossapidosta. Valtaojien syvyyden ja vedenjohtokyvyn tulee olla riittävä, jotta salaojitus ja muu ojasto toimisi asianmukaisella tavalla.

Lähteet

Aumausilmoitus -lomake nro 6029 / 09.2016

Evira (2017). www.evira.fi

Hevostietokeskus (2017). www.hevostietokeskus.fi

Hippolis (2017). www.hippolis.fi

HELMET-hanke (2017). www.envitecpolis.fi/helmet/tietopankki

Jokinen, Jessica (2016). Porin alueen hevostalliselvitys. RANKU-hankkeen selvityksiä 1/2016, Varsinais-Suomen ELY-keskus.

Laitinen, Anne ja Mäkituuri, Sanna (toim.)(2017). Hevoset ja kunta -raja- ja rajapintoja. Hippolis – Hevosalan osaamiskeskus ry, Hevoset ja yhteiskunta –hanke. Verkkojulkaisu: http://hippolis.fi/UserFiles/hippolis/File/Hevoset_ja_yhteiskunta/Hevoset_ja_kunta_sisus_uusintapainos.pdf

Pesonen, Inkeri (toim.), Virtanen, Hanna (toim.) & Jansson, Helena (toim.). (2008). Hyvinvoiva, turvallinen ja ympäristöystävällinen talli -opas vastuulliseen tallitoimintaan.

Saastamoinen, Markku (2014). HorseManure -hevosenlannan käsittely ja hyödyntäminen ravinteiden kierrätyksen tehostamiseksi (loppuraportti 9.12.2014). MTT Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, TTS Työtehoseura.

Suomen Vesienpuhdistusyhdistysten Liitto ry:

<https://vesiensuojelu.fi/jatevesi/etusivu/lainsaadanto-pahkinankuossa/>

Lainsäädäntöä

Eläinsuojelulaki 247/1996. www.finlex.fi

Eläinsuojeluasetus 396/1996. www.finlex.fi

Jätelaki 646/2011. www.finlex.fi

Laki eräistä naapurussuhteista 26/1920. www.finlex.fi

Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 588/2010 (10.6.). www.finlex.fi

Valtioneuvoston asetus ns. nitraattiasetus 1250/2014. www.finlex.fi

Ympäristönsuojelulaki 527/2014. www.finlex.fi

Valtioneuvoston asetus 1261/2015. www.finlex.fi

Valtioneuvoston asetus 220/2015. www.finlex.fi

Valtioneuvoston asetus 157/2017. www.finlex.fi

◀ PALAA ETUSIVULLE

